

Eläkkeensaaja

3/22
9.6.2022

EKL

Eläkkeensaajien Keskusliiton jäsenlehti • Pensionstagarnas Centralförbunds medlemstidning

KESÄTEATTEREITA 2022 s. 16
Leena-Maijan KIRJASTOSSA s. 23

teema

KULTTUURI & TAPAHTUMAT

PÄÄKIRJOITUS

Simo Paassilta

päätoimittaja
Eläkkeensaajien Keskusliiton puheenjohtaja

EETU ry on kuusisorminen edunvalvontanyrkki

i Ledarartikel på svenska, sidan 39.

Suomessa on useita eläkejärjestöjä. Usein kysytään, eikö olisi parempi, että meillä eläkeläisillä olisi vain yksi, vahva järjestö?

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry on tutkinut tätä asiaa Huomisen kynnyksellä -otantatutkimuksessaan (kohderyhmänä 55–84 vuotiaat). Lievä enemmistö oli sitä mieltä, että useampi eläkejärjestö on hyvä asia, koska eläkeläisten tarpeet ovat erilaisia. Tutkimus uusitaan tänä vuonna ja eläkejärjestöjen lukumäärää koskeva kysymys on mukana tälläkin kertaa.

Kuuden valtakunnallisen eläkeläisliiton etujärjestö EETU ry perustettiin vuonna 2006 eläkeläisten edunvalvontaan keskittyväksi toimintaorganisaatioksi. Siihen kuuluvat: Eläkeliitto, Eläkeläiset, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL, Kansallinen senioriliitto, Kristillinen Eläkeläisliitto ja Svenska pensionärsförbundet.

EETUn jäsenjärjestöillä on poliittiset juurensa, mutta nykyisin ne kaikki ilmoittavat olevansa puolueista riippumattomia ja että eivät tee puoluepolitiikkaa vaan eläkepolitiikkaa. EETUn jäsenjärjestöissä on yhteensä noin 250 000 henkilöjäsentä. Jäsenjärjestöt tekevät äärettömän arvokasta työtä kunnissa ja hyvinvointialueilla.

EETUn hallinto on kevyt: sillä ei ole omaa toimistoa eikä henkilökuntaa. Sen toiminta keskittyy hallitukseen, jonka muodostavat jäsenliittojen puheenjohtajat ja toiminnanjohtajat. Puheenjohtajuus kiertää vuosittain järjestöltä toiselle. Tänä vuonna puheenjohtajuus on EKL:llä ja ensi vuonna Eläkeliitolla.

Puheenjohtajajärjestö vastaa toimistorutiineista ja viestinnästä sekä lausuntojen ja kannanottojen valmistelusta. EETUn päätöksenteossa noudatetaan yksimielisyyden periaatetta, eli EETUn kannanotto edellyttää, että jokainen mukana oleva järjestö on hyväksynyt sen.

EETU tekee edunvalvontatyötä ja vaikuttajaviestintää. Se antaa lausuntoja, julkaisee kannanottoja ja pitää yhteyttä keskeisiin päättäjä- ja vaikuttajatahoihin kuten esimerkiksi eduskunta, valtioneuvosto, sosiaali- ja terveysministeriö, Eläketurvakeskus, Kela, Kuntaliitto, SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry, Tela ja työmarkkinajärjestöt sekä Eläkevakuutusyhtiö Varma.

EETUn yhteiskunnallisia tavoitteita ovat muun muassa

- eläkeläisköyhyyden torjunta,
- riittävät ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut,
- ikäihmisten osallisuus ja demokraattiset vaikutusmahdollisuudet,
- digitalisaation haasteisiin vastaaminen,
- sekä ikäystävällinen yhteiskunta ja elinympäristö.

Vuonna 2022 EETUn vaikuttamistyön erityisenä painopisteenä on ikäihmisten vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen tulevilla hyvinvointialueilla.

Toinen tärkeä vaikuttamistyön kohde on vapaaehtoistyön puitteiden turvaaminen. Aktiivisten vapaaehtoisten tekemä työn tulle olla tulevaisuudessakin mahdollista. Kissanen ei pelkällä kiitoksella elä eikä vapaaehtoistyötä voi tehdä ilman toiminta-avustuksia ja ilmaisia toimintatiloja.

Tulevana syksynä Helsingissä, Kuntatalossa, järjestettävän eläkeläisparlamentin aiheena on eläkeläisköyhyys ja sen torjuminen. Tavoitteenamme on, että Suomeen laaditaan toimenpideohjelma, jolla eläkeläisköyhyys poistetaan.

Pienituloisten eläkeläisten asemaa on tarkasteltavana kokonaisuutena ja on aidosti haettava vaikuttavia toimia heidän tilanteensa parantamiseksi. Toimeentulon kannalta kriittisiä ovat myös palvelut, niiden saatavuus ja saavutettavuus sekä hinta- ja maksutaso.

EETUn joukkovoima valvoo ja vaikuttaa.

EKL OTTAA KANTAA JA VAIKUTTAA

TIEDOTE 29.04.2022

Toimenpiteet ikäihmisten henkisen ja fyysisen toimintakyvyn palauttamiseksi ovat nyt elintärkeitä

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry:n valtuusto vaatii resursseja ja korjaustoimenpiteitä korona-ajan sekä Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyksen seurauksina ikäihmisille aiheutuneiden henkisen ahdistuksen ja fyysisen toimintakyvyn heikentymiseen.

Pitkään jatkunut koronapandemia on koetellut monen ikäihmisen henkisiä sekä fyysisiä voimavaroja ja aiheuttanut ahdistusta sekä pelkoa jo yli kahden vuoden ajan. Liian monella on sairauksia jäänyt hoitamatta ja liikunnan vähentymisen johdosta mm. lihasvoimat hvenneet. Osalle on vaikeaa lähteä harrastuksiin nytkään, vaikka rajoitukset on poistettu ja liikuntamahdollisuuksia tarjoavat paikat sekä järjestöjen toiminnot ovat taas käynnissä. Tästä seuraa suuret ja kasvavat terveydenhuollon kustannukset yhteiskunnallemme.

Tilannetta on edelleen pahentanut Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Tilastokeskuksen, valtioneuvoston toimeksiannosta toteuttaman, 17.3. julkaistun (Verkkokysely 9.3.–14.3.2022, 15–74 vuotiaat mannersuomalaiset) Kansalaispulssi-kyselyn mukaan huoli sodan laajenemisesta Ukrainasta oli ylivoimaisesti suurinta 60–74 vuotiaiden joukossa. Peräti 32 prosenttia oli asiasta erittäin huolissaan ja 29 prosenttia melko huolissaan. Huolet kriisin vaikutuksista omaan ja läheisten turvallisuuteen (yhteensä 36% erittäin tai melko huolissaan) sekä omaan henkiseen hyvinvointiin (yhteensä 28% erittäin tai melko huolissaan) olivat myös korkeimpia 60–74 vuotiaiden vastaajien joukossa.

Aivan liian moni maamme ikäihmisistä on nyt ylikuormittunut koronan ja Ukrainan kriisin vaikutusten johdosta. Eläkkeensaajien Keskusliitto vaatii, että tämä on otettava huomioon, kun kunnat ja hyvinvointialueet kehittävät ja resursoivat omia terveys- sekä mielenterveyspalveluitaan. Nuorten ja ikääntyneiden terveyden ja mielenterveyden tukeminen on nyt ja tulevana vuosina erittäin tärkeää, heillä ei ole työterveyspalveluja tukemaan.

Mielenvirkistystä pitäisi saada. Mutta taloudelliset mahdollisuudet pienellä eläketulolla elävälle lähteä teatteriin, konserttiin tai matkoille on vähäiset. Kaikki välttämätönkin kallistuu nyt vauhdilla, jota ei ole vuosikymmeniä koettu. Eläkkeensaajan talous on nyt entistäkin tiukemmalla.

Maan hallituksen tekemä päätös aiennetusta Indeksitarkistuksesta kansaneläkkeeseen ja sosiaalietuuksiin auttaa jonkin verran. Nyt on pidettävä huolta siitä, ettei se tule liian jälkijättöisesti. Samanlainen aiennettu indeksitarkistus on tehtävä myös työeläkkeisiin. Lisäksi on valtiovalnan pystyttävä mm. viestinnän keinoin puuttumaan olemassa olevien sosiaalietuuksien (asumistuki, hoitotuki, toimeentulotuki) alikäyttöön, että ne saataisiin niihin oikeutettujen ulottuville nykyistä paremmin.

Ennaltaehkäisyyn satsavat eurot tuovat säästöjä sairaanhoidon kustannusten vastaavasti pienetessä. Etenkin kunnissa on nyt satsattava niissä toimiville eläkeläisjärjestöjen paikallis-yhdistyksille suunnattuihin toiminta-avustuksiin sekä ilmaisiin toimitiloihin.

i LISÄTIETOJA:
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry
Valtuuston puheenjohtaja Mirja Janérus, 040 500 3342
Hallituksen puheenjohtaja Simo Paassilta, 050 522 1201

Edunvalvontaa ja ajankohtaista ss. 4–11

6 EKL:n valtuusto kokousti Käpylän työväentalolla

22 Haastattelussa kirjailija Anne Meretmaa

Lohjan kirjastossa Anne Meretmaata (vas.) haastatteli Eila Jantunen.

25 Elonkorjuujuhlat Rajaniemessä 4.8.

PIIRITERVEISET

- Helsinki 34
- Keski-Suomi 35
- Varsinais-Suomi 36

EKL Eläkkeensaaja

52. vuosikerta

Eläkkeensaaja-lehti, PL 168, 00531 Helsinki
www.ekl.fi/tietoa-meista/elakkeensaaja-lehti

ILMESTYMISAIKATAULU 2022

Numero	4	5	6
Toimituksellinen aineisto	27.7.	14.9.	2.11.
Ilmoitusvaraukset ja aineisto	17.8.	5.10.	23.11.
Lehtirekisterimuutokset	24.8.	12.10.	30.11.
Ilmesty	8.9.	27.10.	15.12.

Aineistot mieluiten sähköpostitse: toimitus@ekl.fi
Mediainfo 2022: www.ekl.fi/tietoa-meista/elakkeensaaja-lehti/ilmoitusmyynti

PÄÄTOIMITTAJA

Simo Paassilta, 050 522 1201
simo.paassilta@gmail.com

TOIMITUSIIHTEERI

Anneli Velho
09 6126 8444, 044 263 7021
anneli.velho@ekl.fi

TAITTO:

Vitale Ay / Taina Leino
PAINO:
Sanoma Manu Oy, Tampere

ISSN 0355-6557

Lehti on Aikakausmedia ry:n jäsen.

ILMOITUSHINNAT 2022

1,80 /pmm
mainostuotoistalennus –15 %

ILMOITUSMYNTI

Satu Välimaa
09 6126 8428, 045 110 4122
satu.valimaa@ekl.fi

JÄSEN- JA LEHTIREKISTERI

jasenasiat@ekl.fi
09 6126 840

Huom!

Jäsen ilmoittaa muutoksistaan omaan yhdistykseensä, joka toimittaa tiedot edelleen liittoon.

Kenelle lähetan mitään aineistoja?
KENEEN OTAN YHTEYTTÄ?

Osoitteenmuutokset, lehtirekisteri
jasenasiat@ekl.fi

Lehden irtonumerot
esimerkiksi yhdistysten tapahtumiin
Lehtinipputilaukset on tehtävä
niin ajoissa, että ne voidaan lähettää
yhdistykselle suoraan painosta.
Lehtinipputilausten pitää olla
meillä viimeistään 2 viikkoa ennen
lehden ilmestymispäivää.
satu.valimaa@ekl.fi

Lehtijutut ja niihin liittyvät kuvat
toimitus@ekl.fi tai postitse:
Eläkkeensaaja-lehti/ toimitus
PL 168, 00531 Helsinki

Yhdistysten ja piirien ilmoitukset
kuten kokouksut, kiitosilmoitukset
ja muut maksulliset ilmoitukset
satu.valimaa@ekl.fi

Maksuttomat: ansiomerkillistat ja
yhdistysten merkkipäivätiedot
sissi.kahkonen@ekl.fi

Huom! Piireissä tapahtuu -tiedot
vain numeroin 1 ja 4

Kilpailutoimintaan liittyvät jutut
marja.raitojarju@ekl.fi

EKL Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

Pensionstagarnas Centralförbundet PCF rf

Haapaniemenkatu 14, 2. krs. PL 168, 00531 Helsinki
toimisto-aika ma 8.30–16, ti 9.30–16, ke–pe 8.30–16
puhelinpalvelu ma–pe 10–15, puh. 09 6126 840
sähköposti: etunimi.sukunimi@ekl.fi

Kivinen Eero	sosiaalipoliitt. asiantuntija	041 522 1696
Kokko Timo	toiminnanjohtaja	09 6126 8420
Kuikka Anu	järjestösuunnittelija	09 6126 8437
Kähkönen Sissi	johdon assistentti	09 6126 8421
Lehtimäki Marja-Leena	hallintojohtaja	09 6126 8430
Mohammed Rafi	taloushallinnon assistentti	09 6126 8431
Nissinen Ulla	toimistosihteeri	09 6126 8432
Raitoharju Marja	järjestösuunnittelija	09 6126 8426
Toivonen Petra	järjestöjohtaja	09 6126 8427
Utriainen Jarkko	järjestösuunnittelija	09 6126 8434
Vartiainen Pekka	järjestösuunnittelija	09 6126 8436
Velho Anneli	viestinnän suunnittelija	09 6126 8444
Viitanen Juha	järjestösuunnittelija	09 6126 8442
Välimaa Satu	myyntisihteeri	09 6126 8428

RAJANIEMEN LOMAKESKUS

Rajaniementie 35, 34800 Virrat
Päällikkö 03 475 5648, 050 478 3909
toimisto@rajaniemenlomakeskus.fi
www.rajaniemenlomakeskus.fi

KÄPYLÄN TYÖVÄENTALO

Vipusentie 19 A, 00610 Helsinki
Varaukset EKL, 09 6126 8428
Talonmies 040 521 2509
www.ekl.fi/tietoa-meista/

TOIMINNAN-
JOHTAJALTA

Nyt on kyyti kylmää – Inflaatio vie eikä vikise

Inflaatio pysytteli vuodesta 2013 lähtien pitkään hyvin matalalla tasolla. Keväällä 2021 kuluttajainten vuosimuutos nousi Suomessa yli kahden prosenttiin. Keskimääräinen inflaatio oli tuolla edellä mainitulla aikavälillä alle prosentin vuodessa.

Raju nousu hinnoissa alkoi viime vuoden lopulla ja näyttää siltä, että kyyti vain kylmenee. Erityisesti kalaa syövä kova kahvin juoja on huomannut sen, että tahti on ollut ankaraa. Kahvin hinta nousi vuoden aikana 44,2 prosenttia ja kalan hinta 38,8 prosenttia, terveellisen kalan syönti onkin jäänyt monesta ruokapöydästä nyt tyystin pois. Osan tuotteiden hinta on myös laskenut, pelkkiä marjoja ja purukumia syömällä eläminen tulisi nyt entistä halvemmaksi. Tämä vain ei taida kaikilta ihan onnistua.

Maaliskuussa inflaatio nousi Suomessa EU-ajan ennätukseen 5,8 prosenttiin. Vuodessa hinnat olivat nousseet suunnilleen saman verran kuin koko kahdeksan vuoden aikana 2012–2020. Pellervon tutkimuksen mukaan tänä vuonna ruoka kallistuu peräti yksitoista prosenttia. Sen mukaan hinnan nousun osalta lähestytään vauhdilla voimassa olevaa ennätystä vuodelta 1964 jolloin ruoka kallistui 12 prosenttia vuodessa.

Hintojen nousun taustalla vaikuttaa yhä koronan aiheuttama sähkön, dieselin, ja lannoitteiden kallistumien. Viljan hinnan nousu on tarkoittanut myös rehujen kallistumista. Se kasvattaa kuluja koko elintarvikeketjussa pelloilta aina kaupan hyllyille saakka.

Venäjän helmikuussa alkanut hyökkäyssota Ukrainaan sai inflaation kiihtymään entisestään, kun polttoaineiden hinnat nousivat. Kevään aikana muuttajan tarjonnan rajoitteet ovat nostaneet hintatasoa. Myös Kiinalla on lusikkansa sopassa, sen koronasulut ovat aiheuttaneet häiriöitä kansainvälisen talouden tarjontaketjuihin. Ukrainan sota nostaa kustannuksia vuosiksi. Venäjän fossiilienergiasta halutaan nyt päästä vauhdilla eroon ja jostain on korvava löydettävä, maksoi mitä maksoi.

Inflaatio tulee nostamaan eläkkeiden tulevia indeksitarkistuksia pienellä viiveellä ja tällä hetkellä on eläkeindeksi rakenne (20 prosenttia palkkoja ja 80 prosenttia hintoja) paljon parempi kuin esim. puoli-väli-indeksi. Ensi vuoden tarkistusta tulee madaltamaan inflaatiota vaisempi ansiokehitys, mutta jos keskimääräinen hintataso olisi vuoden kolmannella neljänneksellä nykyisellään, odotettavissa voisi

Veronmaksajien Mikael Kirkko-Jaakkolan laskelmien mukaan olla noin neljän prosentin korotukset työeläkkeisiin.

Edunvalvonta tuotti tulosta

Kansaneläkeindeksiin sidottuihin etuuksiin on tulos hallituksen kehysriihen päätöksellä aikaistettu indeksitarkistus elokuun alussa. Tämä voi eläketulo-vähennyksien kautta keventää hiukan myös pelkkää työeläkettä saavien tämän vuoden verotusta.

Joskus kuulemme esitettävien väitteitä, sekä lukea myös lehtien yleisönosastokirjoituksista, ettei eläkkeensaajajärjestö saa mitään aikaan. Tuon asian osoitimme taas hölynpölypuheeksi, ja ihan kirjaimellisesti.

Kun maan hallitus kertoi 18.2. hintojen nousun johdosta suunnittelemaan tästätoimista palkan-saajajärjestö saa mitään aikaan. Tuon asian osoitimme taas hölynpölypuheeksi, ja ihan kirjaimellisesti.

Hallituksen kevään kehysriihen annoinne kannanoton, jossa vaadimme ylimääräisen indeksitarkistuksen toteuttamista eläkkeensaajien taloudellisen tilanteen parantamiseksi. Teimme myös yhteistyötä muiden eläkeläisjärjestöjen kesken ja EETU antoi myös asiaan liittyen yhteisen vaatimuksen, jossa vaadittiin hallitusta osoittamaan hintojen nousun takia suoria tukimuotoja myös eläkeläisille.

Hienosti kävi. Liitto pääsi 5,4., heti maan hallituksen kehysriihen päättymisen jälkeen, antamaan tiedotteen joka lähti maailmalle hallituksen tiedotustilaisuuden vielä ollessa käynnissä. Tehty päätös aikaistetusta indeksitarkistuksesta sosiaalietuuksiin oli oikea ja inhimillinen ratkaisu ja tavoitteemme mukainen.

Tätä voittoa, kuten ei aiempiakaan, edunvalvonassa saanut aikaan Joulupukki tai Herra Huu, puhumattakaan niistä lehtien yleisönosastoilla haukkujista. Se saatiin aikaan pitkäjänteisellä ja suunnitelmallisella työllä sekä ennen kaikkea yhteistyöllä muiden kanssa.

Hyvää kesää kaikille toivotellen

Timo Kokko

Aikaistettu indeksitarkistus sosiaalietuuksiin on oikea ja inhimillinen ratkaisu

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry kiittää maan hallitusta siitä, että se maamme puolustuskyvyn parantamisen lisäksi toteuttaa kansaneläkkeisiin ja muihin sosiaalietuuksiin aikaistetun indeksitarkistuksen.

– Tehtävä aikaistettu indeksitarkistus auttaa pelkkää kansaneläkettä sekä pientä työeläkettä saavien eläkkeensaajien elämää elinkustannusten noustessa nyt hurjaa tahtia. EKL vaati tätä useampaan otteeseen ennen kehysriihtä ja nyt tehty päätös osoittaa, että tällä kertaa hallitus, ei vain kuullut mutta myös kuunteli ääntämme, toteaa Eläkkeensaajien Keskusliiton toiminnanjohtaja **Timo Kokko**.

Hallitus ilmoitti toteuttavansa elinkustannusten nousua vastaavan indeksikorotuksen sosiaalietuuksiin aikaistetusti jo tämän vuoden aikana, kuitenkin viimeistään 1.8.2022. Korotus heijastuu myös eläketulovähennykseen ja auttaa sitä kautta työeläkettä saavien asemaa. Alustavan arvion mukaan vaikutus etuusmenoon on noin 120 miljoonaa euroa ja toimii vähentää verotuttajaa arviolta noin 60 miljoonalla eurolla. Arviot

täsmentyvät vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa. EKL vaatii, että lainsäädännön valmistelu ja toimeenpano edellä mainittujen asioiden toteuttamiseksi tulee käynnistää välittömästi.

– Hallitus on osuutensa tehnyt. Esitämme nyt työmarkkinatahoille, että ne tekisivät hallitukselle esityksen väliaikaisesta menettelystä, jossa työeläkkeiden indeksitarkistukset tehdään kahdesti vuodessa. Tällainen käytäntö oli voimassa vuosina 1977–1984, jolloin keskeisin syy asiaan oli 1970-luvun alkupuolella öljykriisin seurauksena valloilleen päässyt inflaatio. Indeksikorotus työeläkkeisiin tehtäisiin vuodenvaihteen lisäksi heinäkuun 1. päivänä, jolloin tarkistuksen määrä olisi kaksiviidesosaa (40 %) seuraavan vuodenvaihteen arvioidusta indeksitarkistuksesta, toiminnanjohtaja Kokko päättää.

Työeläkkeiden osalta EKL:n esittämä indeksitarkistusmenettely ei juurikaan tuo lisäkustannuksia. Tänä vuonna eläkemeno lisääntyisi mutta se pieneneisi vastaavasti ensi vuonna, koska seuraavan vuoden vaihteen indeksikorotus olisi normaalia pienempi.

11

Tehty päätös aikaistetusta indeksitarkistuksesta sosiaalietuuksiin oli oikea ja inhimillinen ratkaisu ja tavoitteemme mukainen.

EKL
OTTA KANTAA
JA VAIKUTTAA

TIEDOTE 5.4.2022

LISÄTIETOJA:
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry toiminnanjohtaja Timo Kokko, puh. 050 441 3830

EKL OTTAA KANTAA JA VAIKUTTAA

OIKEUSMINISTERIÖLLE / DIAARINUMERO VN/28370/2020

Kuluttajaluottoja koskevan lainsäädännön tarkistaminen.
Työryhmän mietintö.

Yleistä

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry (myöhempänä EKL) näkee työryhmän mietintöön kuuluvat keskeiset ehdotukset erittäin tarpeellisina. Kuluttajaluottojen lainsäädännön tiukentaminen suojelemaan kuluttajia, etenkin suuressa velkaantumisen riskissä olevia, on tärkeää ja olemme nähneet aiemmat tilapäiset tiukennukset myös tervetulleina toimenpiteinä.

Luottoja koskevaa lainsäädännöllistä suojelua on EKL:n mielestä tarpeen laajentaa erityisesti ikääntyneiden näkökulmasta. Kuluttajaluottoihin ja muihin määriteltävien tarkoitusten lainoihin, erityisesti ns. pikalainoihin, liittyy usein merkittävät ylivelkaantumisen riskit. Asiakastieto Oy:n mukaan vuoden 2020 lopussa 65–69-vuotiaista maksuhäiriömerkintä oli 5,1 prosentilla, edellisvuonna 4,8 prosentilla. Yli 70-vuotiailla vastaava luku oli 2,3 prosenttia vuonna 2020 ja 2 prosentilla vuonna 2019. Maksuhäiriömerkintöjen ja siihen liittyvän ylivelkaantumisen määrä lisääntyy siis Suomessa edelleen ikääntyneiden keskuudessa.

Eläketurvakeskuksen julkaisun (Tutkimuksia 05/2021; Eläkeläisten toimeentulokokemukset vuonna 2020 ja muutokset vuodesta 2017), mukaan 32,8 prosenttia ilmoitti, että heillä on vaikeuksia menojensa kattamisessa (suuria vaikeuksia 4,1%, vaikeuksia 7,1% ja pieniä vaikeuksia 21,6%). Eläkeläisillä on yleisemmin vaikeuksia terveydenhoitomenoissa, 8,5 %:lle näiden menojen kattaminen vaikeaa tai erittäin vaikeaa. Toimeentulo-ongelmat kohdistuivat pienempituloisiin, tervetensä huonommaksi kokeviin, vuokrala asuviin, yksin asuviin sekä alle 65-vuotiaisiin, joista suurin osa on työkyvyttömyyseläkkeellä.

Osa (1,6%) vastanneista ilmoitti kattavansa välttämättömiä menoja jopa pikavipein ja pelkomme on, että tuo määrä tulee lisääntymään tulevaisuudessa. Eläkkeellä elävillä on usein tietyntylaisia menoja, kuten terveydenhuollon menoja, joita varten on vaikeaa tai mahdotonta hankkia edes satunnaisia lisätuloja. Tästä johtuen ylivelkaantuneiden määrää ikääntyneiden keskuudessa on äärimmäisen olennaista torjua.

Korkokaton pysyvä alentaminen

EKL näkee positiivisena muutoksena korkokaton pysyvän

sitomisena, mutta yhdyimme asiassa Kuluttajaliiton näkemyseseen, jonka mukaan kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n mukaista korkokattoa tulisi alentaa nyt esitetyin 15 prosentin sijaan kymmeneen prosenttiin. Samalla korkokatto voidaan sitoa esitetyn mukaisesti korkolain 12 §:ssä tarkoitettuun viitekorkoon rahamarkkinoilla tapahtuvien muutosten huomioon ottamiseksi. Tämä antaisi luoton hakijoille suojan kohtuuttoman korkeilta luotokustannuksilta, mutta säilyttää myös luottotajalle kohtuulliseksi katsottavan kateen.

Vaikka korkokatto koskisi mietinnössä pääasiassa vain uusia lainoja, on hyvä, että korkokatto voisi koskea takautuvasti myös joitain vanhoja lainasopimuksia. Etenkin tilanteessa, jossa voimassa olevan sopimuksen perusteella uudet lainat, tulee soveltaa uuden lainsäädännön mukaista korkokattoa. Kuluttajaa ei saa sitoa vanhan lainasopimuksen mukaisiin ehtoihin lainsäädännön muuttuessa, eikä kuluttajia saa asettaa eriarvoiseen asemaan lainsäädännön antaman suojan suhteen.

Luottojen markkinointia koskevan sääntelyn tiukentaminen

EKL yhtyy KKV:n ja Kuluttajaliiton antamiin eriäviin mielipiteisiin koskien luottoja koskevan markkinoinnin tiukentamista. Etenkin huomautamme KKV:n eriävän mielipiteen mukaisesti, että markkinoinnissa käytettävät varoitukset eivät näyttäisi tehoavan kaikkiin kuluttajiin. Ainoastaan varoituksen lisääminen luottomainokseen ei välttämättä juurikaan vähennä luottomarkkinoinnin vaikutusta kuluttajaan.

KKV on omassa eriävässä mielipiteessään ilmaissut huollensa siitä, että "varoitustulosten asettaminen ilmentää, että samalla säädettäisiin luottojen mainonnassa annettavista enimmäistiedoista, saattaisi entisestään vaikeuttaa kuluttajaa saamasta lainamukaisia tietoja selkeästi, näkyvästi ja tiiviisti sekä saattaisi osaltaan lisätä luottojen mielikuvamainontaa entisestään." Tämä voi EKL:n näkemyksen mukaisesti myös lisätä riskiä mainonnan muuttumisesta sekavaksi kuluttajalle, jolloin mielikuvamarkkinoinnin haitat ja tämän työryhmän ehdotettujen tiukennusten hyödyt kumoavat toisensa.

Mielestämme on todellinen tarve rajoittaa kuluttajaluottojen markkinointia siten, ettei

sitä kohdisteta päällekkävin keinoin kuluttajille. KKV:n selvityksen perusteella velkaongelmista kärsivät kuluttajat saavat runsaasti suoramarkkinointia sekä tekstiviesteinä että sähköpostina. Velkaongelmaiset kuluttajat kokevat suoramarkkinoinnin aggressiiviseksi, ahdistavaksi, asiattomaksi ja vaikeaksi estää. Saamiemme yhteydenottojen mukaan todella moni eläkkeensaaja kokee suoramarkkinoinnin omalta osaltaan juuri noin kuten selvityksen tuloksissa on kerrottu.

EKL huomauttaa myös tarpeesta tiukentaa markkinointikieltoa- ja sääntöjä rikkovien luottotajien vastuuta. Mietinnössä on ehdotettu sääntöjä rikkoville luottotajille markkinointikiellon ohella seuraamusmaksua. EKL:n mielestä ko. maksu on äärimmäisen olennainen. Muussa tapauksessa, kuten mietinnössä todetaan, luottotaja voi lyhyelläkin markkinointikampanjalla saavuttaa merkittävää taloudellista hyötyä sääntöjen vastaisesti ja kuluttajan kustannuksella. Maksun suuruuden tulee toimia merkittävänä pelotteena.

Asiakkaan tunnistamisvelvoitteen laajentaminen

EKL katsoo tarpeelliseksi laajentaa henkilöllisyyden todentamista suurempaan määrään lainoihin liittyvää asiointia. Näkemyksemme on, että jos tunnistautuminen on tarpeen ja mahdollista lainasopimuksen laatimisen yhteydessä, se tulisi olla mahdollista myös lainaa hakissa. EKL näkee myös tärkeänä vahvan tunnistautumisen vaatimista uuden luoton hakemisen sekä luottoajan tai luoton määrän korottamisen yhteydessä. EKL huomauttaa, että digitaalisen asioinnin turvallisuuden ja tunnistettavuuden lisääminen on tarpeen kaikkien henkilöiden merkittävään talouteen liittyvissä asioissa.

Osto- ja maksutapahtumien suhteen muutoksena vahvan tunnistautumisen vaatiminen saattaa alussa tuntua kuluttajan mielestä hankalalta mutta ei olisi mielestämme kovin merkittävää, sillä vahva tunnistautuminen on tullut tarpeelliseksi entistä useammasa määrässä verkossa tapahtuvaa asiointia, etenkin osto- ja maksutilanteissa.

Helsingissä 27.4.2022

Timo Kokko
toiminnanjohtaja
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

ENNAKOILMOITUS
VALTUUSTON SYYSKOKOUS
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry:n valtuuston syyskokous pidetään **torstaina 27.10.2022 alkaen klo 11.00** Käpylän työväentalolla Helsingissä.
Valtuuston syyskokouksessa hyväksytään liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2023 sekä päätetään jäsenmaksun suuruudesta.
Hallitus

Vuokraa elämäsi juhliin

KÄPYLÄN TYÖVÄENTALO

Vipusentie 19, 00610 Helsinki

...ja pienempiin tilaisuuksiin voit varata alakerran kokoustilan tai uusitun saunan ja tuvan.

Kysy lisää:
Satu Välimaa, satu.valimaa@ekl.fi
09 6126 8428, 045 110 4122

www ekl fi/tietoa-meista/kapylan-tyovaentalo

Hae tuetulle lomalle Rajaniemeen!

Kaikki Rajaniemen tuetut lomamat ovat täysihoitomia. Loman omavastuu on 90 € / aikuinen. Alle 16-vuotiaat lapset lomailevat maksutta huoltajan seurassa. Omavastuuseen sisältyvät ruokailut, majoitus kahden hengen huoneissa ja lomaohjelma. Lapsiperhelomalle voivat hakea myös isovanhemmat lastenlastensa kanssa.
Hakuaika syksyn ja uudenvuoden lomille on 1.–31.8.2022

- Yhdessä enemmän 31.10.–5.11.
- Hyvänmielen loma 7.–12.11.
- Lapsiperheiden uuden vuoden loma 28.12.2022–2.1.2023

Hyvinvointilomat ry valitsee lomailaiset taloudellisin, terveydellisin ja sosiaalisin perustein.

Lisätiedot ja hakulomakkeet:
Hyvinvointilomat ry, 010 830 3400
toimisto@hyvinvointilomat.fi
www.hyvinvointilomat.fi/hae-lomalme

KYSY MYÖS
PERUUTUS-
PAIKKOJA
KESÄN LOMILLE!

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

EETU ry yhtyy esityksen sisällön henkeen. Kannatamme digitaalisen henkilöllisyyden käyttöön ottoa, koska se voi tuoda selkoa paitsi vahvan tunnistautumisen palveluihin, myös lisääntyvään määrään verkossa tapahtuvia kirjautumisia. Huomautamme kuitenkin esityksen ongelmallisuudesta etenkin tehdyin esteetömyysarviointin suhteen.

KOMMENTIT ESITYKSEN TAVOITTEISTA JA EHDOTETUISTA RATKAISUISTA YLEISESTI

Kommentit digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta

Digitaalisella henkilöllisyystodistuksella on mahdollista sujuvoittaa asiointia, jossa tunnistautuminen on tarpeellista. Se myös vähentää mahdollisuutta asiakirjavääräntöksiin etenkin vahvan tunnistautumisen tilanteissa.

Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen tulisi olla maksuton itsessään myös tilanteessa, jossa henkilö ei hae sitä passin tai henkilökortin yhteyteen. Henkilöllisyyden todistaminen tapahtuu tälläkin hetkellä sähköisessä asioinnissa niin monella tapaa, ettei maksullisuus saisi olla esteenä tunnistautumisen mahdollisuudelle. Laki-esityksessä esitetään, että tunnistautuminen olisi palvelujen tarjoajille maksutonta, joten sen tulisi olla myös palvelujen käyttäjälle myös ensintunnistamisen jälkeen maksutonta.

Esityksen mukainen ehdotuksen mainitaan esityksen sivulla 38 mainitaan, että "Ehdotuksen arvioidaan edistävän kansalaisten yhdenvertaista asemaa yhteiskunnassa, vaikka käytännössä kansalaisten mahdollisuudet käyttää digitaalista henkilöllisyystodistusta voivat olla erilaisia johtuen ratkaisun käyttämiin liittyvistä vaatimuksista sekä taloudellisista tai henkilön fyysisistä toimintaedellytyksistä johtuvista syistä."

EETU ry huomauttaa, että edelleen on olemassa juuri esteellisyttä ja epätasa-arvoa digitaalisten ratkaisujen käyttöasteessa ja -mahdollisuudessa perustuen käyttäjän valmiuksiin ja mahdollisuuksiin käyttää hänelle vierasta ja uutta teknologiaa. Tämä esitys tunnistaa tämän ongelman, muttei usko sen lisäävän epätasa-arvoa, muttei myöskään anna tälle arviolle riittävää perustetta.

Nykyisellään esimerkiksi vanhimpien ikäluokkien keskuudessa on iso määrä ihmisiä, joille digitaalisen teknologian käyttö on edelleen vierasta ja ajoittain jopa mahdotonta. Esityksessä mainitaan, että "suurin" osa laitteista sisältää mahdollisuuksia tehdä käyttämisestä esteettömämpää. Valitettavasti EETU ry:ssä emme pidä "suurinta" osaa riittävänä määränä, kun puhutaan luotettavasta tunnistautumisesta elintärkeänä teknologisenä elementtinä.

Eläkeliiiton +60-barometrin mukaan (Yli 60-vuotiaiden hyvinvointi ja arki 2021, Eläkeliiitto ja Tutkimustie Oy) digitaalisiaatio syrjäyttää kaikkein ikääntyneimpiä. Yli 40 prosentin tutkijain osallistuneista on jäänyt jopa joitakin viranomaispalveluita käyttämättä, koska asiointi on digitaalista. Vain puolet vastanneista on onnistunut täyttämään veroilmoituksen ja tarkistamaan oman veroehdotuksensa digitaalisesti. Yli puolet vastanneista kertoi tarvitseensa apua digitaalisten palvelujen käytössä, mutta kaikille ei ole apua tarjolla.

Esityksessä mainitaan, että etenkin siirtymävaiheessa on riskinä, että joillekin kansanryhmillä tulee olemaan haasteena uuden teknologian selkeä omaksuminen. Esitys mainitsee, että tätä riskiä voidaan hallita esimerkiksi viestinnällisin keinoin. Emme pidä tätä kuitenkin riittävänä vakuutuksena asioinnin sujuvuudesta. Korostamme myös sitä, että nykyisellään etenkin viranomaisten kanssa asioidessa jopa käyntiasiointi voi aiheuttaa haasteita kenelle tahansa, riippumatta teknologisten taitojen tasosta. Emme voi sallia, että tunnistautumisen suhteen Suomessa oltaisiin valmiita hyväksymään joidenkin kansalaisten putoaminen uudistuksen ulkopuolelle.

Ymmärrämme tarpeen ja tahdon uudistukselle, mutta tiedostamme merkittävässä määrin sen selkeät puutteet yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Kommentit luonnollisen henkilön tunnistusvälineestä

Korvaavana tapana digitaaliselle henkilöllisyystodistukselle esitetään luonnollisen henkilön tunnistusvälineitä. Ehdotamme, että tämän rat-

kaisun tulee olla maksuton käyttäjälle. Samoin myös sen käyttöä tulee korostaa palvelutarjoajien keskuudessa, jotta mitään palvelua ei tarjota tarpeettoman ensisijaisesti vain digitaalista henkilöllisyyttä käyttäville henkilöille.

KOHDENNETUT KYSYMYKSET VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN TARKENTAMISEKSI JATKOVALMISTELUN AIKANA (LAUSUNNONANTAJA VOI VALITA ITSELLEEN SOVELTUVAT TEEMAT)

Miten esitetyt ratkaisut ja ehdotettava sääntely vastaavat erityisyryhmien tarpeisiin erilaisissa asiointitilanteissa? Onko yhdenvertaisuus otettu riittävästi huomioon?

Huomautamme samaa kuin edellä tässä lausunnossa, että emme pidä "suurinta" osaa riittävänä määränä laitteiden esteettömyydessä, kun puhutaan luotettavasta tunnistautumisesta elintärkeänä teknologisenä elementtinä.

Sekä digitaalisen henkilöllisyystodistuksen että luonnollisen henkilön tunnistusvälineen tulee toimia samanarvoisesti ja saumattomasti kaikilla tunnistautumista vaativilla alustoilla ja palveluntarjoajilla. Digitaaliselle tunnistautumiselle vaihtoehdon turvaaminen on ihmisoikeuskysymys. Kyseessä ovat osallisuuden ja oikeusturvan toteutumisen kannalta välttämättömät palvelut, kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveystyö, Kela-asiointi, verotukseen liittyvä asiointi sekä asiointi poliisilla ja pankkeissa.

MUUT KOMMENTIT

Digitaalinen tunnistautuminen koskettaa yhä enemmän myös yhdistyksiä, ja uudistus voi aiheuttaa hallinnollista taakkaa etenkin pienille yhdistyksille. Viranomaisasioinnin ja se edellyttämän tunnistautumisen valtuutukseen tulee olla vaivatonta myös pienen yhdistyksen satunnaisen asioinnin näkökulmasta.

Tunnistautumisessa on myös otettava huomioon esimerkiksi se, että monissa yhdistyksissä nimenkirjoittajia on kaksi yhdessä. Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja luonnollisen henkilön tunnistusvälineen tulee toimia tässäkin yhteydessä saumattomasti yhdessä.

Sitkeä, luja ja periksi-antamaton – Mänty vanhusasiavaltuutetun toimiston tunnukseen

Ryhdy seuraamaan vanhusasiavaltuutettua:

Twitter:
@vanhusasia

Facebook:
vanhusasiavaltuutettu

EKL:n valtuuston kokous Käpylän työväentalolla 28.4.2022 sai vieraakseen etäyhteyden välityksellä vanhusasiavaltuutettu Päivi Topon. Hän esitteli vanhusasiavaltuutetun toimenkuvaa ja ajankohtaisia kysymyksiä. Niistä voi lukea tarkemmin Eläkkeensaaja-lehden edellisestä numerosta.

Vanhusasiavaltuutetun toimisto on saanut oman graafisen ilmeen. Päivi Topo kuvaa sen syntyvaiheita:

– Tunnuksessa on täysikasvuinen mänty. Idean kehittäjä lähti lapsiasiavaltuutetun tunnuksesta, jossa on puhekeamassa oleva lehti. Korkeaan ikään selviytyminen on vaatinut paljon sitkeyttä, lujuutta ja periksiantamattomuutta. Mänty kuvastaa resilienssiä, sopeutumista hankaliin olosuhteisiin. Muutosjoustavuus on tuossa iässä vahva.

EKL:n toiminnanjohtaja **Timo Kokko** avasi kysymysoisio.

– Me EKL:ssa olemme ilolla seuranneet sitä, kuinka olet aloittanut työtä ja mediassa esiin nostamiasi tavoitteita. On ollut todella mukava lukea, että ne ovat aivan yksi yhteen EKL:n ja myös eläkeläisjärjestöjen yhteisten tavoitteiden kanssa. Ne ovat yhteisiä tavoitteitamme ja meillä on yhteistyön sarkaa varmasti tulevaisuudessa.

– Nyt kun maahamme on saatu valtakunnallinen vanhusasiavaltuutettu, olisi seuraavan askeleen oltava tuleville hyvinvointialueille saatavat vanhusasiomiehet. Tämä asia on kirjattu myös tavoiteohjelmaamme.

– EKL:n mielestä hyvinvointialueilla tarvitaan nyt ikääntyneiden arjen tuntevat vanhusasiomiehet. Heidän tehtävänään olisi alueidensa ikääntyneen väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämistoimenpiteiden ja palvelujen saatavuuden seuranta, laadun valvonta sekä niistä raportointi. Tehtäviin kuuluisi myös ikääntyneen väestön neuvonta ja ohjaaminen palvelujen äärelle.

– Vanhusasiomiehet toimisivat tiiviissä yhteistyössä vanhusneuvostojen sekä alueellaan toimivien ikäihmisiä edustavien järjestöjen kanssa. He olisivat myös oiva työrukkunan ja apu vanhusasiavaltuutetuille.

– Mitä mieltä olet tästä meidän kannastamme ja kannattaisitko vanhusasiamiesten saamista jokaiselle hyvinvointialueelle?

Päivi Topo, vanhusasiavaltuutettu vastaa:

– Tarve on ilmeinen. Taloudelliset paineet ovat suuret. On todella tärkeää, että palvelutaso, joka nytkin on jo liian alhainen, ei menisi ainakaan alaspäin tässä muutostilanteessa. Tämä koskettaa kaikkia hyvinvointialueita.

– Luin kiinnostuneena esityksenne ja mietin, mitä se tarkoittaisi käytännössä. Se merkitsee myös rahallista pönöystä. Tiedämme hyvin vähän siitä, miten alueelliset vanhusneuvostot alkavat toimia. Tapasin suurimpien

kaupunkien vanhusneuvostojen esittelijöitä. Alueet ja alueelliset vanhusneuvostot lähtevät toimimaan hyvin erilaisista lähtökohdista. Joissakin se näyttää lähtevän hyvin käyntiin ja joissakin on vaikea saada aitoa vaikuttamistyön mahdollisuutta.

– Jäin miettimään, mikä olisi vanhusasiamiesten suhde palvelujärjestelmään, jossa HYTE-ammattilaiset ovat vastuusta palveluista ja vanhusneuvostot ovat siellä edunvalvoja. Kummalle puolelle tämä asetuisi: asettuisiko se vanhusneuvostojen edunvalvontatyön osaksi vai palvelujärjestelmän neuvonta- ja palveluiden osaksi? Tuskin se voi olla molempia. Tuo on tärkeä mieltä läpi, mutta idea on hyvä ja ajankohta on erinomaisen tälle ulostulolle.

– Kiitoksia! Me jatkamme jumppaamista tämänkin asian suhteen, Timo Kokko kiitti Topoa ja heitti kysymysvuoron valtuutetuille.

Jukka Kim, Satakunnan piiri: – Onko digiyhteiskunnassa huomioitu ikäihmisten osaminen, tietotaito, neuvottelukyky ja asiointien järjestelytaito paikallisella tasolla. Voisiko sitä tuoda vielä enemmän esiin?

Päivi Topo: – Digitalisaatioasia etenee hurjalla vauhdilla. On esitetty, että Kela-kortti menisi digitaalisiksi. Se kuvastaa hyvin sitä, että digitaalisten ajatellaan olevan peruskansalaistaito.

Meillä on noin 1,3 miljoonaa yli 65-vuotiaasta.

– Osalla digitaalitodistukset pysyvät työelämän avulla. He pystyvät sinittelemään näiden muutosten kanssa. Mielestäni digitaalitojen turvaaminen pitää ottaa julkisen vallan velvoitteeksi.

– Kun asiat menevät digitaalisiksi, niin ihmiset, jotka muuten voisivat olla itsenäisiä, tulevatkin riippuvaisiksi muuten avusta. Ja vain sukupolvensa vuoksi. Me rakennamme syrjäytymistä ja riippuvuutta, jos tarjolla ei ole mahdollisuuksia, joiden avulla digitaalisissa voi pysyä kiinni ja oppia niitä elämän loppuun asti.

– Julkisen vallan on aika ottaa vastuuta digiopimisesta. Toivon, että kirjoihin ja kansiin saataisiin edes se, että julkisen vallan velvollisuus on varmistaa, että tällaista opastusta on saatavilla.

Aaro Lahtinen, Keski-Suomen piiri: – Hyvinvointialueen vanhusneuvostot ovat järjestäytymässä ja aloittamassa toimintaansa. Olisi hyvä, jos olisi koordinoija tai yhdyshenkilö, kenties ulkopuolinen, joka voisi vähän katsoa, että vanhusneuvostoista ei tulisi pelkkää leimasinta.

Päivi Topo: – Tästä on helppo olla samaa mieltä!

Risto Örling, Oulun piiri – Meidän alueellamme on meneillään kovat neuvottelut vanhusneuvoston jäsenistä.

Ohjeena on, että yksi henkilö joka kunnasta. Meillä on 30 kuntaa. Valintaa vaikeuttaa myös se, että pitää olla yhtä monta naista ja miestä. Oulun väkimäärä on noin puolet koko maakunnan väkimäärästä ja silti on vain yksi edustaja. Sama määrä, kuin alle tuhannen asukkaan Hailuodosta.

Päivi Topo: – Kun tapasin suurimpien kuntien vanhusneuvostojen esittelijöitä, niin muistaakseni Turun seudulla rakenne on erilainen: Turulla on enemmän jäseniä vanhusneuvostossa.

– Ihmisoikeuskeskuksen tekemässä selvityksestä kävi ilmi, että vanhusneuvostojen toiminnassa erot ovat suuria. Joissakin kunnissa vanhusneuvosto oli kuin tiedoksaannin paikka ilman vaikutusmahdollisuutta. Tästäkin kuulen mielelläni, jos teillä on toivomuksia vanhusasiavaltuutetun suuntaan.

– Yksi seuraavista askelista on yrittää ymmärtää, miten vanhusasiavaltuutettu voisi olla tukemassa vanhusneuvostoa kunnissa ja hyvinvointialueilla. Ei niin, että täältä tulisi kaadettuna suurta viisautta vaan, että löytyisi keskinäisen oppimisen paikkoja.

Mirja Jenérus, valtuuston puheenjohtaja, Uudenmaan piiri: – Kunnat pyrkivät säästämään omaishoitajien lakisäätöiden vapaitten järjestämisestä. Kunnilta haluaisin kysyä, paljonko kustannuksia tulee lisää, jos omaishoitajia ei enää jaksa ja

hoidettava joutuu ympärivuorokautiseen hoitoon? Kustannuksia olisi hyvä vertailla.

Päivi Topo: – Tämä omaishoitajajärjestelmä on valtavan edullinen. Tiedämme liian vähän, mitkä ovat erilaisten tukipalveluiden inhimilliset ja taloudelliset kokonaisvaikutukset. Suomessa tehdään liian vähän tutkimusta tästä aiheesta. Myös sellaisia kokeiluja tehdään liian vähän, joissa seurattaisiin systemaattisesti, mitä vaikutuksia tukipalveluilla on.

Inga-Maija Hyppölä, Hämeen piiri – Palaan vanhusneuvosto-asiaan. Lakisäätöineen niiden pitäisi olla tiedon alkupäässä eikä loppupäässä.

– Se on pakollinen, joten se perustetaan, mutta sillä ei ole oikeuksia tai osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia. Ainakaan Päijät-Hämeessä ei tilanne näytä hyvältä. Siellä virkamiehet ovat esimerkiksi jo määritelleet, kuinka monta kokousta voidaan vuodessa pitää. Toivon, että EKL ja vanhusasiavaltuutettu panostaisivat tähän nyt heti, sillä nyt näitä asioita lyödään lukkoon. Kun strategiat ja hallintosäännöt on tehty, niin niitä on jo vaikeampi muuttaa.

Päivi Topo: – Todella tärkeät asiat nostit esiin. Kiitos tästä!

Aarno Järvinen, Uudenmaan piiri

– Kun ryhdytään tekemään yhteisiä kriteeristöjä hyvinvointialueille ja ryhdytään tasamaan kuntakohtaisia eroja, niin kiristetään kriteereitä säästöjen toivossa. Kun Keusote-kuntayhtymää perustettiin, niin samalla yhdenmuikaistettiin ja tukenettiin kriteereitä. Useilta kymmeniltä omaishoitajilta päättyivät sopimukset.

Päivi Topo: – Hyvinvointialuetta muodostavat kunnat ovat lähteneet hyvin eri tilanteista ja juuri tällaisia riskejä on olemassa. Omaishoidon kriteerit, omaishoidon tuki ja monta muutakin riskin paikkaa. Osa palveluista on määrärahadonnia: toissaa kunnissa on satsattu enemmän ja siellä on saanut paremmin tarpeita vastaavia palveluita ja toissaa taas ei. Mitä näiden kanssa tehdään? Siinä mielessä tämä teidän avauksenne on hyvä.

– On kestämätöntä, että meillä on erilaisia käytäntöjä eri puolilla maata. Se ei ole yhdenvertaista missään tapauksessa. Nämä asiat ovat mielelläni, kun mietin ehdotustanne alueellisista vanhusasiomiehistä, tai millä nimellä niitä nyt sitten kutsuttaisiin.

– Toivon teiltä evästyksiä ja kommentteja tähän tehtävään. Tervetulleita ovat myös kommentit siitä, millä vanhusasiavaltuutetun ensiaskeleat tässä virassa näyttävät.

Teksti ja kuvat: Anneli Velho

Ilmastomuutos = Ilmastokriisi

**Nakkilan Eläkkeensaajat otti härkää sarvista ja ravisteli ulos kaiken mahdollisen kipeästä ja meitä kaikkia koskettavasta aiheesta – ilmasto-
muutoksesta. Olimme Eläkkeensaajien järjestökentässä ensimmäisinä tämän tulikuuman aiheen parissa.**

Doseetti Jouko Jokisalo esiintyy

Mistä me puhumme?

Asiantuntijaksi Ilmasto-
muutos ja ikäihmiset -tilai-
suuteen olimme kutsuneet
dosentti **Jouko Jokisalon**.
Hän asetti aiheen heti oikeaan
mittakaavaan ja siirtyi käyttä-
mään termiä ilmastokriisi.
Se kuvaa hänen ja monen aka-
teemisesti oppineen mielestä
ongelmaa paremmin.

Jokisalo nosti heti aluksi
esiin kaksi suurta teesiä:

1. Ensi kertaa ihmiskunnan
historiassa aika on rajallinen
suure. Maailmanlaajusten
nettopäästöjen täytyy pudo-
ta nollaan vuoteen 2050
mennessä.
2. Päästöjen rajoittaminen
seuraava vuosikymmenen
kuluessa edellyttää historian
suurinta operaatiota.

Pelottavat faktat

Vuoden 1945 jälkeen syntyneet
sukupolvet ovat ihmiskunnan
kultapossukerhon jäseniä. Tuo
joukko ihmisiä on käyttänyt
maapallon energia- ja raaka-
ainevarantoja yhtä paljon,
kuin kaikki sukupolvet yh-
teensä ennen heitä.

Saimme kuulla Nakkilan
liikuntakeskuksella painavaa
asiaa. Yleisö seurasi alustusta
keskittyneenä ja vakavana.
Olemme niin laajan ongelman
edessä, että enää ei auta
maastopalon tai edes oman
talon sammuttaminen.
Lyhyesti: koko maailma on jo
liekeissä ja matkalla tuhoon.

Kahvipöydässä kuunneltiin globaalia asiaa, kaikki yhdessä

Jouko Jokisalon alustus
sisälsi paljon tietoa ja sitä oli
helppo seurata. Faktat pysäyt-
tivät meidät moneen kertaan
hurjien ja käsittämättömien
tosiasioiden keskelle. Ei epäi-
lystykään siitä, kuinka vaka-
van asian kanssa ollaan teke-
misissä.

Mitkä ovat tämän globaalien
ongelman perimmäiset vaarat?
Alustaja todella tiesi, mistä
puhui. Ilmastokriisi on niin
valtava asia, että se koskettaa
samanlailla kaikkia: ihmis-,
eläin-, kasvikuntaa sekä kaik-
kia mereneläviä planktoneista
koralliriuttoihin.

– Etelämanner ja pohjois-
napa ovat myös valtavan ka-
tastrofin armoilla. DDT on
siitä yksi esimerkki. Hyönteis-
myrky DDT:ta käytettiin
1950-luvulla yleisesti pelloilla,
mutta ei pohjois- eikä etelä-
navalla. Silti tästä myrkystä
löytyy tänäkin päivänä mer-
kittäviä jäämiä näiltä alueilta,
Jokisalo totesi.

Miksi ollaan tässä?

Alustuksessaan Jokisalo
kuvasi sitä, kuinka tähän on
tultu ja miten ilmastokriisin
vaikutuksia on vääristelty
vuosikymmenten ajan.
On pelattu, niin sanotusti,
kaikki aika pois kellosta.

Tämän kaiken takana ovat
isot kansainväliset öljy-yhtiöt.
Suuriman vastuun päästöistä
vuoden 1984 jälkeen kantavat
BP, Chevron, ExxonMobil,
Saudi Aramco, Gazprom ja
Shell sekä öljyntuottajamaat
valtavine fossiilisten poltto-
aineiden tuotantolukuineen ja
niihin upotettuine järjettömi-
ne rahasummineen.

Vääristelyllä ja suoranaisel-
la pimentämisellä luotiin suun-
naton määrä fiktiivistä infor-
maatiota, joka kaataa maail-
man ekoyrjestyksen. Tutki-
mustuloksilla yhtiöt peittelivät
ja vääristelivät todellista
ympäristön tilaa ja niitä käy-
tettiin härskesti yhtiöiden

omien tarkoituksien ajami-
seksi.

Nyt on jo myöhäistä ja
meidän täytyy toimia niin, että
asioihin saadaan vauhtia.

Meidän tulee asettaa kaiken
etusijalle talousjärjestelmä,
jossa luovutaan jatkuvan
taloudellisen kasvun ideasta.
Pyrkimykset ja puheet hiili-
neutraaliin yhteiskuntaan
ovat nekin pilvenhattaroita,
sillä tänään poltamme hiiltä
80 % enemmän kuin vuonna
2000.

Ilmastokriisi ja eläkkeensaajat

Jouko Jokisalo, itsekin eläke-
läinen, nosti esiin huolensa
siitä, miten merkittävä vaiku-
tus ilmastokriisillä on eläkeläi-
siin ja muutoin heikommassa
asemassa oleviin henkilöihin.
Nyt jo tiedetään, että ilmas-
tokriisi lisää sosiaalis-talou-
dellista eriarvoisuutta. Puhu-
taan ilmastokriisin kastijärjes-
telmästä.

Ikäihmisiä menehtyy tule-
vaisuudessa yhä enemmän ja
useammalla mantereella hen-
gityselinsairauksiin, sydän- ja
verisuonitauteihin, allergioi-
hin ja yliptikiin helleaaltoihin.

Kehityksmaissa on heikon
terveyden ja vaatimattoman
tulotason ikäihmisillä edes-
sään kurjat ajat. Heitä on puo-
let maapallon väestöstä ja he
tuottavat maailman kasvi-
huonekaasuista 10 %.

Ilmastokriisillä on valtavia
sosiaalisia vaikutuksia ja ne
heijastuvat voimakkaasti
yhteiskuntaan. Tässä vaihees-
sa kaikkea ei voida vielä en-
nustaa, sillä asiasta on vasta
vähän tutkimustietoa.

Mikä neuvoksi?

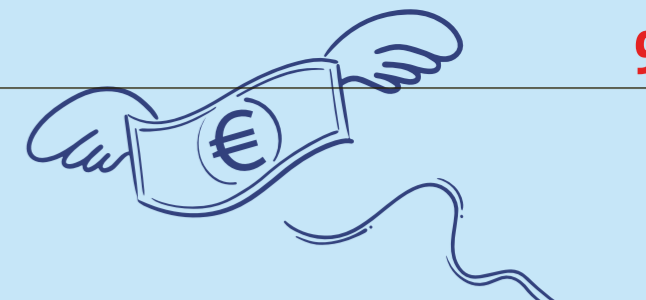
Ilmastokriisi ei kosketa pelkäs-
tään ikäihmisiä. Se on globaali
ongelma, joka koskettaa kaik-
kia maapallon asukkaita. Pahi-
ten se osuu heikossa taloudel-
lisessä asemassa oleviin ja sitä

kautta eläkeläisiin ja ikäänty-
viin. Meidän ikäihmisten pi-
tää ottaa asioihin ripeästi
kantaa, itsemme ja kaikkien
muidenkin puolesta, jotta
pystymme vaikuttamaan
ilmastokriisiin.

Annetaan toivoa tuleville
sukupolville -lause on loppuun
kulunut. Ilmastokriisin edes-
sä se tuntuu kliseeltä. Mei-
dän on toimittava ja otettava
asiaan kantaa eläkkeen-
saajien näkövinkkelistä.

Nakkilan Eläkkeensaajien
luentosarja Ilmasto-
muutoksesta = Ilmastokriisistä jatkuu
Nakkilan liikuntakeskuksella
toukokuussa. Silloin vieraan-
namme oli diplomi-insinööri
ja ympäristöasiantuntija **Kari
Ylikoski**. Hän alusti aihees-
ta: Jätehuolto kunnissa ja
ilmastonmuutos ja kunnat.

Teksti ja tapahtumakuvat:
Jukka Kim, puheenjohtaja,
Nakkilan Eläkkeensaajat

Mihin katosivat rahat?

Oli kaunis elokuinen iltapäivä, kun astelin postilaatikoille.
Sieltähän ne löytyivät, odottamani lehdet. Lehtien lisäksi
laatikossa oli tuttavien rouvan muuttoilmoitus. Siinä
sanottiin hänen muuttavan tyttärensä asuntoon elokuun puoli-
välin ja lokakuun puolivälin väliseksi ajaksi. Ihmettelin itseseni,
miksi rouva muuttaa? Vein muutosta kertovan lapun heidän
postilaatikkoonsa, matka kun ei ollut kovin pitkä.

Parin kolmen päivän päästä muuttavan rouvan mies soitteli,
että tarvitsisi apua tietokoneasioissa. Kun tietokoneasiat oli hoi-
dettu, kävimme teelle. Siinä jutustellessamme kysäisin ohimen-
nen, miksi rouva muuttaa?

Taloon laskeutui hiljaisuus. Mies ei tiennyt mitään, eikä
rouvakaan ollut oikein perillä asiasta, ei ainakaan sillä hetkellä.
Kului pari kolme viikkoa ja jopa alkoi tulla selkoa asiaan.
Rouvan tytär oli käyttänyt äitinsä tietoja hyväkseen. Hänellä
oli käytössään äitinsä pankkitunnukset. Niiden avulla hän oli
ottanut pikavippejä ja lainoja. Tätä kirjoittaessani niitä on tullut
ilmi jo noin 40 000 euron edestä. Summa saattaa vielä kasvaa.
Kaikki lainat oli otettu läidin nimiin. Tytär oli tehnyt osoitte-
muutoksen siksi, että asiat ja perintäkirjeet tulisivat hänen
osoitteeseensa eivätkä äidille.

Tästä alkoi melkoinen hullunmylly. Muuttavan rouvan mie-
hen piti muun muassa tehdä rikosilmoitus. Miehen kertoman
mukaan pahimpia olivat käräjäoikeiden yksipuoliset tuomiot ja
niiden edellyttämät vastaamiset. Koska tytär oli tehnyt osoite-
muutoksen äidilleen, niin "muuttavalla rouvalla" eikä hänen
miehellään ollut mitään tietoa näistä posteista. Jos niihin ei vas-
taa ajallaan, niin haaste- ja ulosottomiehet tulevat kotiovelle.

Tytär oli väärentänyt äitinsä nimen kaikenlaisiin papereihin
tai ottanut äidiltään nimikirjoituksen selvittämättä tälle, mistä
oli kysymys ja mihin allekirjoitusta tarvitaan.

Muuttava rouva oli ollut noin kymmenen vuotta sitten
osastolla hoidossa mielen terveyden takia ja on edelleen mielen-
terveyspotilas.

Osastohoidon aikana tytär oli hoitanut äitinsä pankkiasioita
tämän pankkitunnusten avulla siten, että olikin käyttänyt kaikki
rahat omiin kuluihinsa.

– On arvioitu, että tytär on käyttänyt koko tänä aikana äitinsä
rahoja kaikkiaan noin 50 000–100 000 euron edestä. Tässä
summassa ei ole vielä mukana alussa mainitut pikavipit. Jopa
omaishoitorahat tytär oli kääntänyt itselleen ja käyttänyt ne
omiin menoihinsa, kertoi muuttavan rouvan mies.

Äiti kuitenkin uskoi tyttärensä ja antoi hänen hoitaa asioi-
taan vuoden 2021 elokuulle asti, vaikka viitteitä väärinkäytök-
sistä oli ollut jo vuosien ajan.

Selvisi, että tytär oli tehnyt äidilleen vuonna 2021 ainakin
neljästä kuuteen kertaan postin kautta tilapäisen muuttoilmoituk-
sen. Kaikki äidin laskut ja karhukirjeet olivat menneet niinä
aikoina tyttärelle.

Lopulta postinjakajalle kävi virhe: he jakoivat vahingossa
rouvan muutosta kertovan lapun meidän postilaatikkoomme.

Käräjäoikeus oli tehnyt yksipuolisia päätöksiä rouvalle eri
firmojen saatavista. Niihin ei voitu vastata, koska tiedoksiannot
menivät tyttärelle, eikä hän tuonut niitä äidilleen nähtäväksi.
Äidin aviomies (tytär on rouvan edellisestä avioliitosta) ei myös-
kään saanut tietää niistä.

– Olisin varmasti laittanut heti pelin poikki, ainakin näistä
pankkiasioista, kertoi muuttavan rouvan mies.

Mitä voimme oppia tästä? Vaikka on kyseessä omainen, ei
kannata kovin helposti antaa omia pankkiasioitaan hänen hoi-
dettavakseen. Osoitteenmuutoksen voi tehdä helposti toisen
nimissä hänen pankkitunnustensa avulla.

Tässä tapauksessa luottoja oli otettu eri pikavippifirmoista
ja vieläkin ei tiedetä luottojen kokonaismäärää. Avoimena on
myös, mitä muita toimia on tehty äidin nimissä. Toivotaan, että
rikosilmoituksen teko auttoi ja poliisi saa tutkinnoissaan kaiken
selville.

Viranomaisten kiireet ovat tunnetusti hitaat. Varsinkin nyt,
kun Digi- ja viestintävirasto on asioissaan melkoisen huonossa
jamassa. Siellä ei asioiden hallinta ole ollut yhdistymisen jälkeen
oikein hallussa.

Nyt, neljän kuukauden jälkeen, on rouvalle haettu ja saatu
edunvalvoja. Tällaista ei enää pääse jatkossa tapahtumaan.
Opastuksena kaikille: mietтікää, kenelle annatte asioidenne hoi-
don ja pitäkää huoli, että valvotte itsen asioitane. Jos ei ole
voimavaroja itse pitää huoli asioista (pankkiasiat), niin ottakaa
aikakin kaksi tahoaa asioita hoitamaan.

Joskus voi postiaakin kiittää, kun tekevät virheitä...

Valto Salonperä, tiedottaja, EKL:n Oulun piiri

• Muuttoilmoituksen voi tehdä netissä tai paperilla –
katso Postin ja Digi- ja väestötietoviraston vinkit
tietoturvan parantamiseen: bit.ly/posti_vinkit

Ilmastokriisi on niin valtava asia, että se koskettaa
samanlailla kaikkia: ihmis-, eläin-, kasvikuntaa sekä
kaikkia mereneläviä planktoneista koralliriuttoihin.

Nauti risteileilystä ja Itämeren kauneimmista merimaisemista!

Tutustu EKL:n jäsenetuihin ja varaa matkasi alennuskoodilla 142474 EKL KAMPANJA osoitteessa tallinksilja.fi. Tervetuloa! Voit varata matkasi myös numerosta 0600 15 700 (1,75 €/puhelu + pvm/mpm).

Päivä Tukholmassa -risteily Helsingistä alk. 45 €/hytti
22 h -risteily Helsingistä alk. 15 €/hytti
23 h -risteily Turusta alk. 15 €/hytti

Erikoishinnat ovat voimassa 20.4.-21.12.2022
lähdöllä erikoisristeilyjä lukuunottamatta.
Oikeudet muutoksiin pidätetään.
Paikkoja on rajoitetusti.

Hyödynnä
EKL:n jäsenedut
su-ke lähdöllä.
Alkaen 15 €
/hytti

 TALLINK | SILJA LINE

Hyvinvointialueille perustetaan alueelliset vanhusneuvostot

Suomessa toimii nykyisin kunnallisia vanhusneuvostoja. Vuoden 2023 alussa sosiaali- ja terveystyö siirtyvät hyvinvointialueille. Lain mukaan hyvinvointialueille täytyy perustaa omat vanhusneuvostot. Vanhusneuvoston tehtävä on varmistaa, että ikäihmisillä on mahdollisuus vaikuttaa alueen palveluiden järjestämiseen.

Vanhusneuvostolla täytyy olla mahdollisuus vaikuttaa palveluihin

Laki hyvinvointialueesta velvoittaa, että hyvinvointialue perustaa nuorisovaltuuston, vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston. Niiden tehtävänä on varmistaa, että nuorilla, vammaisilla ja ikäihmisillä on mahdollisuus vaikuttaa alueen palvelujen järjestämiseen. Päätöksen neuvostojen perustamisesta tekee aluehallitus.

Lain mukaan hyvinvointialueen vanhusneuvostoon pitää valita vähintään yksi jäsen jokaisesta alueen kunnallisesta vanhusneuvostosta. Heidän lisäksi vanhusneuvostoon voidaan valita myös muita henkilöitä. Aluehallituksen pitää huolehtia siitä, että vanhusneuvostolla on hyvät edellytykset toimia.

Alueellisen vanhusneuvoston tehtävät ovat hyvin samanlaisia kuin nykyisillä kunnallisilla vanhusneuvostoilla. Vanhusneuvostolla täytyy olla mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan ja palveluihin, jotka koskevat vanhuksia.

Myös järjestöjen edustajat mukaan vanhusneuvostoon

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry on vaatinut, että vanhusneuvostoihin täytyy saada edustajia myös alueen järjestöistä. EETUn mukaan tällä tavalla varmistetaan se, että vanhusneuvostoilla on yhteys alueen ikäihmisiin ja heitä edustaviin järjestöihin. Hyvinvointialue saa näin mukaan ikäihmisten osaamisen ja arjen tuntemuksen.

EETU ry vaati myös, että vanhusneuvostoilla täytyy olla todellista vaikutusvaltaa. Ne tarvitsevat myös riittävät toimitilat, rahoituksen ja henkilökunnan.

Alueelliset vanhusneuvostot täytyy perustaa nopeasti

Vanhusneuvostojen perustaminen etenee hyvinvointialueilla eri tavoin. Esimerkiksi Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on pyytänyt alueen eläkeläisjärjestöiltä nimiä vanhusneuvostoon. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on pyytänyt yhtä tai kahta edustajaa kunnallisista vanhusneuvostoista. Keski-Suomen hyvinvointialue pyrkii siihen, että alueen vanhusneuvostoon nimetään yksi henkilö jokaista kunnallista vanhusneuvostoa kohden.

Toimintatapoja on siis erilaisia. Olennaista on, että alueelliset vanhusneuvostot perustetaan niin pian kuin mahdollista.

- i** Laki hyvinvointialueesta velvoittaa perustamaan alueellisen vanhusneuvoston.
- i** Vanhusneuvostoon täytyy valita vähintään yksi jäsen alueen jokaista kunnallista vanhusneuvostoa kohden.
- Vanhusneuvoston perustaa aluehallitus.

JÄTÄ JÄLKESI MAAILMAAN

Mitä haluaisit nimissäsi tehtävän?

Kun haluat keskustella testamenttilahjoittamisesta luonnonsuojelutyölle, ota yhteyttä tukijapalveluumme puh. 040 192 3112 tai tukija@wwf.fi

Lisätietoja ja esitilaukset: [wwf.fi/testamenti](https://www.wwf.fi/testamenti)

Elän hyvää elämää

Samana vuonna eli 1962, kun Eläkkeensaajien Keskusliitto perustettiin, vastavalmistunut merkonomi Maj-Len Rehmal oli töissä Strömbergin kontorissa Vaasassa. Hänen aviomiehensä, äitinsä, isänsä ja kaksi veljeään työskentelivät Strömbergin tehtaalla.

Maj-Lenille eläkkeelle lähtö tuli vähän yllättäen. Hän oli ollut Liikeliiton, Liikealan ammattiliiton ja myöhemmin Palvelualojen ammattiliiton Pamin puheenjohtaja kaikkiaan kuusitoista vuotta ja muuttanut perheineen työn takia Vaasasta Helsinkiin.

– Moni kyseli minulta iän karttuessa, mitä aiot tehdä, kun jätät eläkkeelle. Rehvastelin, että rupean miettimään sitä sitten, kun en enää tee töitä. Mutta kaikki romahtikin, kun työtä ei enää ollut. Olin hyvin allapäin. Ratkaisuna kaikkeen muutin pieneen mökkiin Nurmijärven perukoille, tutun hevostallin pihapiiriin. Olimme tyttäremme kanssa harrastaneet hevosten hoitoa ja ratsastamista jo vuosia. Tallin omistajan koiran kanssa tein pitkiä lenkkejä ja pohdin uutta elämäntilannetta.

– Liittopuheenjohtajana ollessani olin pitänyt itseään selvänä, että eläkeläisjärjestöt huolehtivat eläkkeensaajien asioista ja ammattiliitot työssä käyvien asioista. Eläkkeelle jääviä kehoitin liittymään Eläkkeensaajien Keskusliiton yhdistykseen. Itse en sinne omatomaisesti mennyt. Kun olin muuttanut takaisin Helsingin Pitäjänmäelle ja opetellut uudelleen olemaan ihmisten kanssa, ehdotti Pitäjänmäen

Eläkkeensaajien puheenjohtaja ja liittymistä yhdistykseen ja kertoi samalla, että Pitäjänmäellä toimii Eläkeikäisille tarkoitettu Korttelikerho.

Maj-Len Remahl on ollut valmis hoitamaan tehtävää, kun yhdistyksessä on tarvittu vaikkapa hallituksen jäsentä, varapuheenjohtajaa, matkavastaavaa, joulumuoria, mannekiinia, sketsin esittäjää, jumpan vetäjää, kuljetusapua, myyjäisväkeä tai virallisten kokousten sihteeriä. Hän on myös innokas joogaaja, jumppaaja ja kuntosalilla kävijä.

– Olen saanut yhdistyksestä paljon ystäviä ja uutta sisältöä elämään. Tiedostan, että olen vanha, täytän tänä vuonna 80 vuotta. Koen eläväni hyvää elämää. Elämässä on tarjolla kaikenlaista.

Toisten tapaaminen tekee hyvää

Mitä teen lisääntyneellä vapaa-ajalla ja mitä oikeasti haluan tehdä? Miltä minun elämäni kokonaisuudessa näyttää? Eläke oli lähestymässä ja Riitta Pihl pohti tulevaa.

– Pelkäsin jääväni kotiin, tarvitsin tekemistä. Olen aina harrastanut liikuntaa ja liityin Helsingin kaupungin senioriliikuntaryhmiin. Näin Pitäjänmäen kirjaston ilmoitustaululla kerhojen ja yhdistysten esitteitä. En ole koskaan kuulunut yhdistykseen enkä kokenut niiden toimintaan osallistumista itselleni ominaiseksi. Pitäjänmäen Eläkkeensaajien ohjelmasta huomasin, että yhdistyksellä on joogaryhmä. Se kiinnosti, samoin erilaiset retket. Tämä antoi sysäyksen liittyä yhdistykseen syksyllä

2019. Korona muutti suunnitelmat!

– Joogaa olen kaivannut, koska en koe saavani etäjoogasta sitä mitä livetapahtumasta. Retket ovat olleet antoisia hyvien ja asiantuntevien oppaiden ansiosta. Aina on mukava istahtaa valmiiseen ruokapöytään. Teatterissa ja konserteissa käyn myös mielelläni. Vaikka koen olevani luonteeltani ehkä enemmän

introvertti – sisäänpäin kääntynyt – niin kyllä toisten ihmisten tapaaminen ja vaikka vain joukossa oleminenkin tekee hyvää.

– Välillä tunnen olevani vapaamatkustaja, kun en koe kiinnostusta aktiivisempaan toimintaan. Olen ollut eläkkeellä vuodesta 2018. Tuntuu, että vasta nyt alan tottua ajatuksen itsestäni eläkeläisenä. Koen tällä hetkellä eläväni

hyvää elämää ikääntyneenä Suomessa, myöntää Riitta Pihl.

– En ajatellut ikääni ollenkaan ennen kuin täytin 50 vuotta. Sitten iski ikäkriisi! Elettyä elämää oli todennäköisesti enemmän takana kuin edessäpäin. Nyt en enää 68-vuotiaana ole asiasta kauhuissani, vaikka elämän päättyminen on ikävin asia vanhenemisessa.

Riitta Pihl (vasemmallalla) ja Maj-Len Remahl tutkivat Pitäjänmäen Eläkkeensaajien kevään ohjelmaa.

Kirsi Väänänen

Riitta Pihl on saanut olla terveenä ja iän mukanaan tuomiin muutoksiin kehossa hän myöntää suhtautuvansa mielenkiinnolla. Hän on tehnyt töitä vanhusten parissa koko työuransa. Nuorena oli tärkeää, kun pystyi auttamaan. Mitä enemmän ikää tuli sitä enemmän hoidettavien kohtaamiset ja elämäntarinat toivat mielekkyyttä työhön.

Monipuolinen ohjelma kiinnosti

Kirsi Väänänen ei ehtinyt olla pitkään eläkkeellä, kun hän päätti miehensä kanssa liittyä Reijolan Eläkkeensaajiin. Vireästi toimivassa joensuulaisessa yhdistyksessä on tarjolla monenlaista tekemistä. Kirsi on ehtinyt kokeilla vasta jumppaa ja bocciaa. Vuoroaan odottavat peli- ja kulttuurikerho, kuntotanssi ja kuoro.

– Olen joutunut terveydellisistä syistä eläkkeelle jo 60-vuotiaana. Päätös töiden loppumisesta tuntui pahalta. Olen sairastanut lapsesta saakka. Yritin kaikkeni eikä sitä arvostettu. Viimeksi tein töitä Omaishoidon tuessa.

– Ensin arkaillen, kuulunko vielä eläkkeensaajien poruk-

kaan, kun monet heistä olivat äitini ikäisiä. Se oli turhaa. Yhdistykseen liittyminen oli helppoa, koska tunnen jäsenistä monia. Olin lapsena paljon molempien mummujen kanssa. Pidän kaikista vanhasta: esineistä, huonekaluista... Henkisesti koen olevani huivi-päinen mummu.

Kun Väänänen perheen kolme lasta harrastivat paljon, oli äitikin mukana riennoissa. Kirsi on ollut mukana päiväkotien, koulujen ja urheiluseurojen johtokunnissa ja joukkueissa.

– Sitä huomasi yhtäkkiä olevansa valmentajakurssilla, kohta valmentajana ja lopulta joukkueen johtajana. Pojan jääkiekkojoukkueessa kuljin nimellä väpeli Väänänen. Ne olivat hienoja vuosia. Nyt olemme paljon lastenlasten kanssa. Välillä meillä on hoidossa lasten ja heidän kaverireittensa koiria.

Täysin torjuvasti Kirsi ei suhtaudu ajatuksen, että toimisi muutaman vuoden päästä aktiivisesti yhdistyksessä. Hän uskoo, että löytää vähitellen oman tapansa olla eläkkeellä.

Leena-Majja Tuominen

ASIAANTUNTIJA KERTOVAT

Minäkö muka vanha

Tutkijat pitävät 85-vuotiaita vanhoina. Mitä vanhempi henkilö, sitä korkeammalle ja ehdottomasti omaa ikäänsä korkeammalle hän asettaa vanhuuden rajan.

– Vanha on suhteellinen ja kulttuurisidonnainen käsite. Vanhuuden rajat ovat ristiriitaisia, epämääräisiä ja usein tarpeettomia. Suurin osa Suomen yli 65-vuotiaista elää arkeaan itsenäisesti. Nuoremmat eläkeläiset ovat nykyään parempikuntoisia kuin ennen ja vanhemmissakin ikääntyneissä on aktiivisia ja toimintakykyisiä kansalaisia. Yli 85-vuotiaiden keskimääräinen terveydentila ja toimintakyky ovat kuitenkin 15 viime vuoden aikana pysyneet suurin piirtein samalla tasolla. Iäkäänä miehet ovat parempikuntoisia kuin naiset. 70-vuotiaalla naisella on edessään keskimäärin 18 ja miehellä 15 elinvuotta, kertoo geriatrri, lääkintöneuvos **Pirkko Jäntti**.

– Haurastuminen ja raihnaustuminen alkaa 75–80-vuotiaana. Laitoshoidon uhka kasvaa yli 80-vuotiailla. Joka kolmas 75-vuotiaista ja joka toinen yli 85-vuotiaista tarvitsee apua päivittäin. Yksinäiseksi itsensä kokee 39 % yli 75-vuotiaista ja heistä kävelynvaikeuksia on joka kolmannella. Kun 60-vuotiailta ja 90-vuotiailta kysyttiin ”Haluatteko elää 100-vuotiaaksi?”, niin 60-vuotiaista joka neljäs halusi ja 90-vuotiaista joka toinen. Vuoden 2021 lopussa yli 100-vuotiaita oli Suomessa 1 038, heistä naisia 886 ja miehiä 132.

Elinajan odote	Tytöt	Pojat
1950	69 v	63 v
2021	84,5 v	78,9 v

– Miehet kuolevat nuorempina ja toimintakykyisempinä kuin naiset. Syynä ovat usein sydän- ja verisuonitaudit. Naisilla toimintakykyä huonontaa ns. hauraus-raihnaus-oireyhtymä, gerastenia, jota ei osata tunnustaa. Sen oireita ovat lihas- ja luukato, painonlasku, väsymys ja uupumus. Suomessa on hyvin monella hyvät mahdollisuudet elää hyvässä fyysisessä, psyykkisessä ja henkisessä kunnossa. Tämän edellytyksenä ovat kunnon ja toimintakyvyn parantamiseen ja ylläpitämiseen tähtäävät toimet koko yhteiskunnassa ja kaikilla vanhustyön sektoreilla, toivoo lääkintöneuvos Pirkko Jäntti.

Joka neljäs on eläkkeensaaja

Eläkejärjestelmämme pohja luotiin 1950- ja 1960-luvuilla. Kansaneläkejärjestelmä luotiin 1956. Kansaneläkkeestä tuli kaikille samansuuruinen peruseläke. Se oli useimmille ainoa eläketurva. Eläkkeen suuruus oli parhaimmillaan noin 30 % keskimääräisestä palkasta. Yksityisten alojen työeläkejärjestelmä (TEL) tuli voimaan 1962. Sen tavoitetaso oli 40 % loppupalkasta.

Vuoden 1960 kansaneläke vastasi vuoden 2021 tasossa noin kahta sataa euroa. Tällä hetkellä täysimääräinen kansaneläke on yksin asuvalle 665,29 euroa/kk ja takuueläkkeen täysimäärä 837,59 euroa/kk. Eläkkeensaajien keskimääräinen kokonaiseläke oli 1 784 euroa/kk vuonna 2021, noin 55 % suhteessa keskipalkkaan. – Keskimääräinen kokonaiseläke on noussut viime vuosikymmeninä. Pelkkää kansaneläkettä saavien määrä on vähentynyt ja pitkään työeläkettä kartuttaneiden osuus kasvanut. Työurat ovat pidentyneet ja ansiotasou nousut, kertoo erikoistutkija VTT Ilari Ilmakunnas Eläketurvakeskuksesta.

– 1960-luvulla 65-vuotiaiden suhteellinen tuloköyhyys oli huomattavan yleistä. Tuloköyhyyden yleisyys tässä ikäryhmässä on laskenut ja se on, mittarista riippuen, hyvin lähellä koko väestön tasoa.

– Eläkkeellä ollaan aiempaa pidempään. Tilanne on osin muuttumassa, kun eläkkeelle siirtyminen on myöhentynyt melko voimakkaasti. Tämä on osin seurausta vanhuuseläkeiän nousemisesta vuoden 2017 eläkeuudistuksessa. Vuonna 2021 eläkkeelle siirtymisensä odote työeläkejärjestelmässä oli 62,4 vuotta.

– Vuonna 2021 oli Suomessa 1,5 miljoonaa omaa eläkettä saavaa, vanhuuseläkeläisiä heistä oli noin 80 %. Eläkkeensaajia oli 27 % väestöstä vuonna 2021, vuonna 1981 heitä oli 21 %.

– Suomi 2020-luvulla on 1960-lukuun verrattuna huomattavasti korkeamman elintason maa riippumatta ikäryhmästä tai elinkaaren vaiheesta. Kuitenkin haasteet, jotka liittyvät hyvinvointivaltion rahoittamiseen, eläkemaksujen kehitykseen ja hoitohenkilöstön määrään edellyttävät pitkäjänteistä varautumista, arvelee Ilari Ilmakunnas Eläketurvakeskuksesta.

Leena-Majja Tuominen

TRUPELLÄ HOTELLI RAUHALAHTI

KESÄTARJOUS KUOPIOSSA!

KESÄTUNNELMIA 3 VRK 165 € / HLÖ / 2 HH

Sis. maj. 3 vrk, päivälliset, kylpylän, kuntosalin, karaokea. Tulopv maanantai tai tiistai. Voim. 12.6.-28.7. ja 31.7.-9.9.2022 Varuskoodi "SENIORI", myös nettivaraamo. Studioissa lisämaksu 30 €/hlö. 1 hh lisä hotellissa 90 €.

Lisämaksusta: tiistaisin tai torstaisin perinneilta ja savusauna Jätkänkämpällä, kesäteatterissa hauska Rock'n Rollators, kiertojelut Hop-on Hop-off -bussilla/-laivalla.

VARAA IHANAT HEMMOTTELUHOIDOT ENNAKKOON!

Kylpylähotelli Rauhalahdi, Katiskaniementie 8, KUOPIO, P. 030 608 30, rauhalahdi.fi

Puhelin hinta: Lankapuhelimesta 0,032 €/min. • 0,0835 €/puhelin, matkapuhelimesta 0,192 €/min sis. alv 24 %.

LÄNSI-SUOMEN OPISTO

LANSI-SUOMEN OPISTO
WEST FINLAND COLLEGE

Kehitä itseäsi kauniissa miljöössä Huittisissa!

Syksyllä tarjolla muun muassa - Pitkät koulutukset:

- Englantia 50+ 1.9.-30.11.2022
- Paritanssi 1 1.9.-30.11.2022

Lyhyt- ja viikonloppukurssit:

- Villiurkkukurssi 3.-4.9.2022
- Naisten voimaviikonloppu 24.-25.9.2022
- Elämä tarinoiksi 24.-25.9.2022
- Digitaidot 8.-9.11.2022

Tulossa liikunta & hyvinvointi-aiheinen koulutus senioreille kevätkaudella 2023!

opisto@lsopisto.fi - +358 (2) 560 7750
www.lansisuomenopisto.fi

Tunne Kesä!

Kylpylätomalta nauttimaan kesästä!

JÄSENKORTILLA
majoituksesta ja ruokailuista
(normaalihinnosta)

-20%

Muista mainita edusta varausta tehdessä!

Majoituksiin sis.
• runsas aamiaisbuffet • vapaa spa- ja saunasaaston käyttö & Hydrohex-virtuaalinen allasjumppa • tanssiliput

Monipuoliset kokoukset kesän tilaisuuksiin!
Kysy lisää myyntipalvelu@spahotelrunni.fi

Puh 017 768 751 | varaukset@spahotelrunni.fi | Runnintie 407 - 74595 Runni | www.spahotelrunni.fi

To 30.6. Kyösti Mäkimattila
SUVIEHTOON SÄVELIÄ - Tunnelmallinen konsertti nostalgisessa Kartanohotellissa

Liput 25 €

Heinäkuun tahtitanssit
To 6.7. PNP
To 21.7. Antti Ahopelto & Etiketti
To 28.7. Marko ja Jukka & Jackpot

Livemusaa terassilla
(säävarauksella)
Ke 5.7. Jukka Vehkala
Ke-to 13.-14.7. Tero Jokinen
Ke 20.7. Jarkko Kinnunen
Ke 27.7. Jukka Vehkala

Historian huvia!
To-la 4.-6.8. Runnin Nostalgia-viikonloppu

Katso kesän viikonloppujen tanssittajat
www.spahotelrunni.fi

SAARISTORISTEILYT PORVOOSEEN!
Alkaen 14.6.2022
www.msjlrunneberg.fi

Eläkeläisen hinta:
meno 28 €
meno-paluu 39 €

10.00 HELSINKI 19.30
13.30 PORVOO 16.00
Kesäkuussa ti, ke, pe-su
Heinäkuussa ma-ke & pe-su
019 524 3331
runeberg@msjlrunneberg.fi

TIPI TUOVINEN
Kuva: Mikko Lyytikäinen

Suomalainen työväenlauluperinne kunniaan!

Timo "Tipi" Tuovisen kirja "Suomalainen työväenlaulu – kisällilaulajien aika" julkaistaan tänä kesänä.

Kisällilaulu täytti 100 vuotta kesällä 2020. Kisällilaulu oli nuorisomusiikin valtavirtaa loistokaudellaan 1940–1950-luvuilla. Kisälliryhmiä oli tuolloin enemmän kuin vaikkapa rautalankaorkestereita. Kisällit esittivät ensimmäisenä uudenlaisen työväenlaulun muodon, mutta vastasivat myös suomalaisen kupletin viimeisestä nousukaudesta. Radiossa ja levyillä kupletti oli jo hävinnyt iskelmälle, mutta työväentaloilla ryhmät esittivät vielä uusia kuplettitekstejä.

Tulevan "Suomalainen työväenlaulu – kisällilaulajien aika" -kirjan aineiston kokoaminen ja kirjan kirjoittaminen kesti kaikkiaan viisi vuotta. Kirja ei toki ollut Tipin päätyö koko tuota aikaa, mutta hänen ajatuksissaan se on ollut koko ajan.

Kirja julkaistaan tänä vuonna Työväen Musiikkitapahtuman 50-vuotishuhtilalla, joita vietetään Valkeakoskella 27.–31.7. Kirjan julkaisukonsertti on lauantaina 30.7.2022 klo 13.00 Sananvapauden lavalla. Konserttiin on vapaa pääsy.

Tipin valtavana tietomäärästä saimme nauttia Rajaniemen lomakeskuksessa Kisällilaulun juhluvuonna 2020 järjestetyllä Kisälli- ja kuplettilaulun kurssilla. Kurssin esitykset ovat nähtävissä Eläkkeensaajien Keskusliiton YouTube-kanavalla osoitteessa: bit.ly/ekl_youtube

Kisällilaulukurssin saamat kiitokset kannustivat liittoa järjestämään uuden perinne- lauluja kunnioittavan kurssin. Työväenlauluperinteen kurssi järjestetään Rajaniemen lomakeskuksessa Virroilla 19.–21.9. Kurssin kouluttajana toimii kirjan kirjoittanut Timo "Tipi" Tuovinen. Kurssille voi ilmoittautua 5.9. saakka. Tarkemmat tiedot kurssista: www.ekl.fi/jasenille/koulutus/kurssit/syysy-2022

Tervetuloa kurssille kuulemaan mielenkiintoisia tarinoita työväenlaulu- perinteestämme – ja ennen kaikkea nauttimaan musiikin voimasta!

Kupletti

(ransk. *couplet*) on useita säkeistöjä sisältävä huumoripitoinen laulu, jossa käytetään tehokkeinona osuvia ja sävellettyjä riimejä. Kisällilaululle kuplettitekstit antoivat luontevasti tekstitysmallin: kuplettiperinteeseen on aina kuulunut esittää ajankohtaista yhteiskuntakritiikkiä huumorin avustuksella, niin sanottu herraiva on säännöllisesti kupleteissa esiintyvä ominaisuus.

Kisällilaulu

1920-luvulla vasemmiston poliittisissa nuorisjärjestöissä alkanut, kuplettiin perustuva yhtyelaulumuoto. Harrastajat tekivät uusia sanoituksia tunnetuihin melodioihin ja niitä esittivät kisälli- ja kisällitryhmät. Nuorisomusiikissa kisällilaulu oli valtavirtaa 1940-luvun lopulta 1950-luvulle. Kisällilaulu on tunnetuinta päivänpoliittisista teksteistään, kuitenkin lauluista 60–70% oli epäpoliittista viihdelaulua.

Työväenlaulu

on vasemmiston poliittisia tavoitteita propagoivaa laulua. Työväenlaulun juuret ovat Ranskan vallankumouksen yhteydessä syntyneissä vallankumouksellisissa lauluissa. Osa kisälliryhmille tehdyistä kappaleista on vakiinnuttanut paikansa yleisinä työväenlauluina, näistä tunnettuja esimerkkejä ovat mm. **Elsa Rauteen** "Veli sisko" ja **Bruno Justus Salmisen** "Vanhat toverit".

TIPI TUOVINEN
Kuva: Mikael Rekola

Kirjan ennakkotilausosoite julkaistaan EKL:n Facebook-sivulla, kun kirja on saatavilla. Kirjan laajuus on n. 450 sivua ja siinä on yli 150 laulun nuotit ja soitumerkinnot. Kirjaa tarjotaan EKL:n jäsenille ennakkotilauksena hintaan 20 euroa sisältäen postimaksut. Kirjan tilauksen yhteydessä viestikenttään maininta "ELAKE" niin kirjan saa tarjoushinnalla.

Pekka Gronow, Helsingin yliopiston etnomusikologian dosentti:

"Oli kerran aika, jolloin Suomessa oli enemmän kisälliryhmiä kuin rautalankayhtyeitä. Kisällilaulu on kuitenkin tyhjä läiskä musiikin kartalla, sen historia on odottanut tekijänsä. Timo Tuovinen on paras työväen musiikkiperinteen tuntija maassamme. Hänen tutkimustaan kisällilaulun historiasta on odotettu kauan. Nyt se on tässä!"

Kesäteatteritarjoiluja on viimeksi päästy kattamaan vuonna 2019 (kuva tuolta vuodelta), joten myös buffet-aktiivit odottavat tulevaa kesää innolla. Kuva: Paimion Teatterin kuva-arkisto

Teatterin buffetissa jo kolmatta vuosikymmentä

Paimion teatterin buffetvastaava Mervi Kuusela on tarjoillut kahvia, virvokkeita ja leivoksia teatterivieraille jo yli 20 vuotta. Tiivis yhteisö harrastajateatterilla on kuin toinen perhe ja yhteisiä hetkiä on kaivattu teatterisulun aikana.

Iris Suokko (vas.) on ollut teatteriaktiivi jo 70-luvulta lähtien. Mervi Kuusela (oik.) liittyi remmiin 90-luvun lopulla. Kuva: Sebastian Allén

Kylän baarista teatteriaktiiviksi

Ennen eläkkeelle jäämistään, oli Kuuselalla baari Paimion kylällä toistakymmentä vuotta. Kesäteatterin väliajalle kaviattiin virvokkeita ja Kuusela alkoi hoitamaan virvokemyyntiä baarin oheisessa sivuluuvalla. Ei aikaakaan, kun Kuusela huomasi päätyneensä teatterin jäseneksi.

– Olin tottunut baarillani kohtaamaan ihmisiä päivittäin. Jättäytyessäni baarin toiminnasta eläkkeelle oli selvää, että haluan jatkaa teatterin buffet-toiminnassa. Meillä on teatterilla omanlaisemme perheyhteisö, jonka kanssa meillä on aina hauskaa. Koskaan emme riitele. Kuka nyt sellaisesta haluaisi pois, toteaa Kuusela.

Mieleenpainuva myrsky 90-luvun loppupuolella

Tiedustellessa Kuuselalta ja toiselta pitkän linjan buffet-aktiivilta, **Iris Suokolta**, mieleenpainuvinta hetkeä,

ison puun ja katoksen välissä, ettei katos lähtisi lentoon. Esityksen päättyessä yleisö oli ihmeissään. Trombi oli ollut niin paikallinen, ettei sitä oltu huomattu katsomossa, jatkaa Kuusela.

Kuusela ja Suokko kertovat, että tuosta hetkestä oli hauskuus kaukana, mutta jälkikäteen he ovat nauraen muistelleet tapahtunutta. Nykyään buffetin katokset ovat tiukasti maahan pultattuina ja katsomokin on katettu.

Teatterikesältä odotetaan lämmintä ilmaa ja hauskoja hetkiä

Kahden vuoden tauon jälkeen Museomäellä alkaa taas tapahtua, kun Paimion Teatterin Nunnia ja konnia -suurmusiikaali saa kesäkuussa ensi-iltaansa. Kuusela sekä muut buffetaktiivit odottavat innolla kesää ja kutsuvat uusia buffetaktiiveja mukaan joukkoonsa:

– Kesällä buffetaktiiveja sekä muita vapaaehtoisia on enemmän ja esityskausikin on pidempi. Uudet aktiivit ovat lämpimästi tervetulleita. Toivottavasti myös katsojat lähtevät sankoin joukoin kesäteatteria katsomaan – unohtamatta tietenkään väliajan pullakahveja, makkaroita ja virvokkeita.

Sebastian Allén, Paimion Teatteri ry

LOHJAN TEATTERI ESITTÄÄ KLASSIKKOMUSIKAALIN

The Sound of Music

ESITYKSET:
22.10.-17.12.2022
7.1.-28.1.2023

LIPUNMYNTI:
LOHJAN TEATTERI
PUH: 044 369 1499
S-POSTI: TEATTERI@LOHJA.FI

NETTICKET.FI

SUOMENNOS ESKO ELETÄ
MUSIC BY RICHARD RODGERS
LYRICS BY OSCAR HAMMERSTEIN II BOOK BY HOWARD LINDSAY AND RUSSEL CROUSE
SUGGESTED BY THE TRAPP FAMILY SINGERS BY MARIA AUGUSTA TRAPP
THIS AMATEUR PRODUCTION OF THE SOUND OF MUSIC IS PRESENTED BY ARRANGEMENT WITH CONCORD THEATRICALS LTD. ON BEHALF OF THE RODGERSHAMMERSTEIN ORGANIZATION. WWW.CONCORDTHEATRICALS.COM

KROKOTIILIROCK

LAPPEENRANNAN
KESÄTEATTERISSA
28.6.-6.8.2022

Käsikirjoitus ja ohjaus: **MIIA NUUTILA**
Koreografia: **KATRI MÄKINEN**
Puvustus: **JARKKO VALTEE**
Tanssi: **KATRI MÄKINEN & MIKKO MATIKKA**
Rooleissa: **KAIJA KÄRKINEN**,
TOMMI SOIJINMÄKI, **MAIJA LANG**,
PETJA LÄHOE, **KIRSTI VALVE**
sekä **LASSE KARKÄRVI**
Live-orkesteri: **LOYALS**

Liput: 39 €
Ennakkomyynti: www.lippu.fi

Ryhmäliput: 34 €
Ryhmämyynti: p.0400 213 122
kesateatteri@polartuotanto.fi

Lisätiedot:
www.lappeenrannankesateatteri.fi

WWW.LAPPEENRANNANKESATEATTERI.FI

Eläkkeensaaja-lehden
ilmoitusmyynti 045 110 4122